

ΕΝΟΤΗΤΑ 7

Η Φιλική Εταιρεία και η κήρυξη της ελληνικής επανάστασης
στις παραδουνάβιες ηγεμονίες

Μπακάλης Κώστας
history-logotexnia.blogspot.com

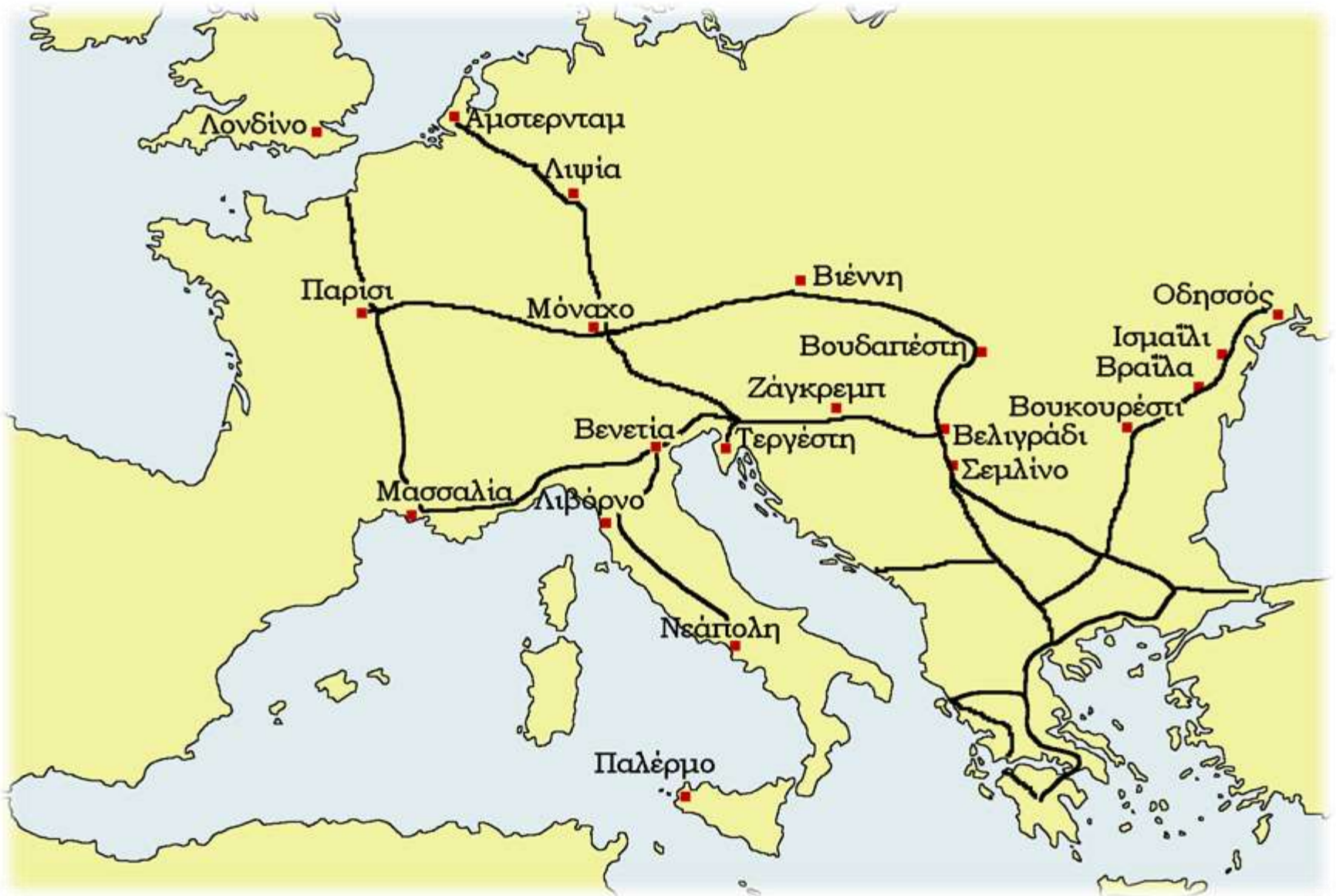
1. Ποια υπήρξε η ταυτότητα της Φιλικής Εταιρείας;
Πού, πότε, πώς και γιατί ιδρύθηκε;

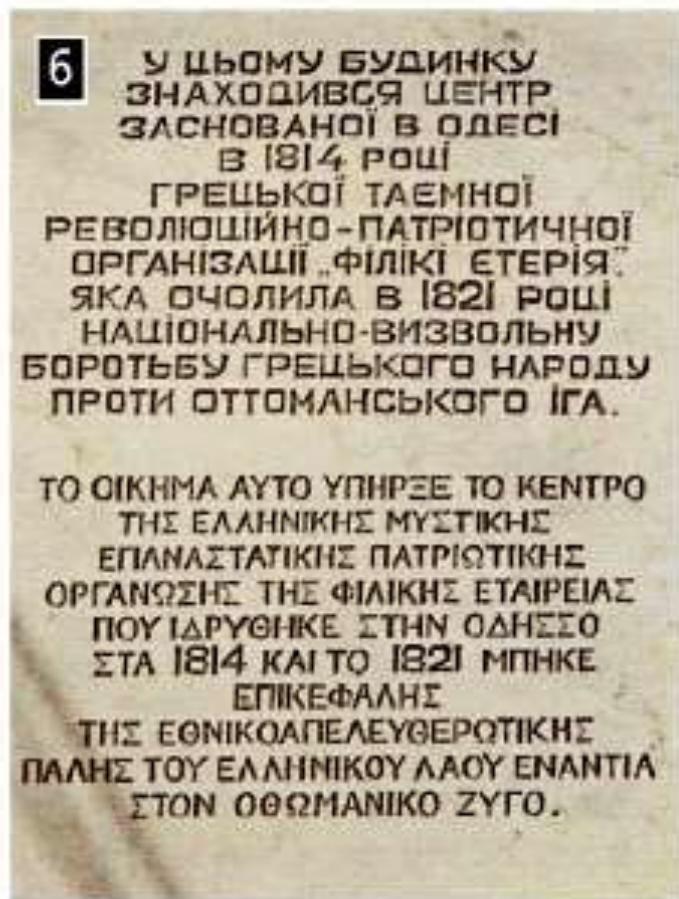
Α' ΜΕΡΟΣ: ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

- ★ Ήταν **μυστική οργάνωση**.
- ★ Ιδρύθηκε στην **Οδησσό της Ρωσίας, το 1814**.
- ★ Συγκροτήθηκε με πρότυπο τις μυστικές εταιρείες της Δύσης (καρμπονάροι):
  - η ένταξη σε αυτή προϋπόθετε δοκιμασία, πίστη και αφοσίωση,
  - για τους παραβάτες προβλεπόταν η ποινή του θανάτου,
  - οι Φιλικοί χρησιμοποιούσαν ψευδώνυμα και επικοινωνούσαν με κρυπτογραφικό μυστικό κώδικα.
- ★ Αποσκοπούσε στην **ανεξαρτησία των Ελλήνων**.

► Αναζητήστε στο χάρτη την **Οδησσό**.

- ▲ Το σπίτι στην **Οδησσό της Ρωσίας** στο οποίο ιδρύθηκε η Φιλική Εταιρεία και η πλάκα που έχει εντοιχιστεί στην πρόσοψή του

3Α Β8 ο7ο6Η Β3Α 6Ω5ΕΑ3Α Α8Β3ο3ΗΑ
 4Ηα3Ωο878 3ΩοΩΗ Γ353487, 4Ω ΗΓ3Ωο878 3Α Β37 ΗΥΗ937 Β3Α
 Γ35343Α ΩΒΩο3ΗΑ, 4Ω 3Α Β37 39ΩοΗΑ93Α37 Β87 6ΩΥΗ587
 3ΩοΩ87 Β87 Ω5ΩΓΑ37387 Β87 Α369853Β37 Η7Β87387 38Η7Ε 4ο3
 Ω13 Ω4 9ΗΒο3Ψ8Α 3ΨοΗΑ ΩΒ87 41 Ω9ΗΥΩ56ΗΒ8Α 4Η9ΩΒΗ7
 3Ε αΗ5ΗΑ37Ε 8Α αΩο687 39ΩοΗΑ93ΑΒ37 Β3Α ΩΞΨ36873ΗΑ
 Β3Α 9ΗΒο3Ψ81 4ΗΒ3Δ3αΩ7ΒΗ, 4Ω 8ο48αΩ7ΒΗ 9ΗΟ' Ω6Ε.
 3ΨοΗ7 3Α ΒΗΑ αο Β87 Γ353487 13 3Η7 ΕΑο3Ε—Δ

▲ «Εφοδιαστικό», δηλαδή γράμμα που έδειχνε ότι κάποιος ανήκε στη Φιλική Εταιρία. Ανάμεσα στα σύμβολα βλέπουμε και δύο σημαίες με τα γράμματα ΗΕΑ και ΗΘΣ, που σημαίνουν **«ή ελευθερία»-«ή θάνατος»**.

◀ Πίνακας του ζωγράφου Διονύσιου Τσόκου με τον όρκο των Φιλικών. 1849.

Ορκίζομαι στον αληθινό Θεό με τη θέλησή μου ότι θα είμαι πάντα πιστός στην Εταιρία σε όλα. Δε θα φανερώσω τίποτα ούτε από τα σημάδια της ούτε από τα έγγραφά της ούτε θα δώσω [αφορμή] να καταλάβουν κάποιιοι ότι ξέρω κάτι για όλα αυτά, μήτε συγγενής μου μήτε ο εξομολόγος μου μήτε φίλος μου [...]. Και αν κάποια στιγμή ξεχάσω τις δυστυχίες σου [πατρίδα μου] και δεν κάνω το χρέος μου, ο [...] θάνατος να είναι η τιμωρία μου και η πληρωμή για το σφάλμα μου, για να μη μολύνω την ιερή Εταιρία σου με τη συμμετοχή μου.

Απόσπασμα από τον Όρκο των Φιλικών, μεταξύ των ετών 1814–1821

Απόδοση στη σύγχρονη γλώσσα

◀ Νίκος Εγγονόπουλος: Όρκος των φιλικών

Παρατηρήστε τον πίνακα ζωγραφικής:

- Τι νομίζετε πως παριστά;
- Περιγράψτε την καθισμένη μορφή.
- Ποια μορφή νομίζετε πως είναι αυτός που μευείται στην οργάνωση;
- Μπορείτε να αποδώσετε κοινωνικούς ρόλους στις υπόλοιπες μορφές;

2. Ποιοι ήταν οι ιδρυτές της Φιλικής Εταιρείας;

- **Νικόλαος Σκουφάς** από την Άρτα
- **Αθανάσιος Τσακάλωφ** από τα Ιωάννινα
- **Εμμανουήλ Ξάνθος** από την Πάτμο.

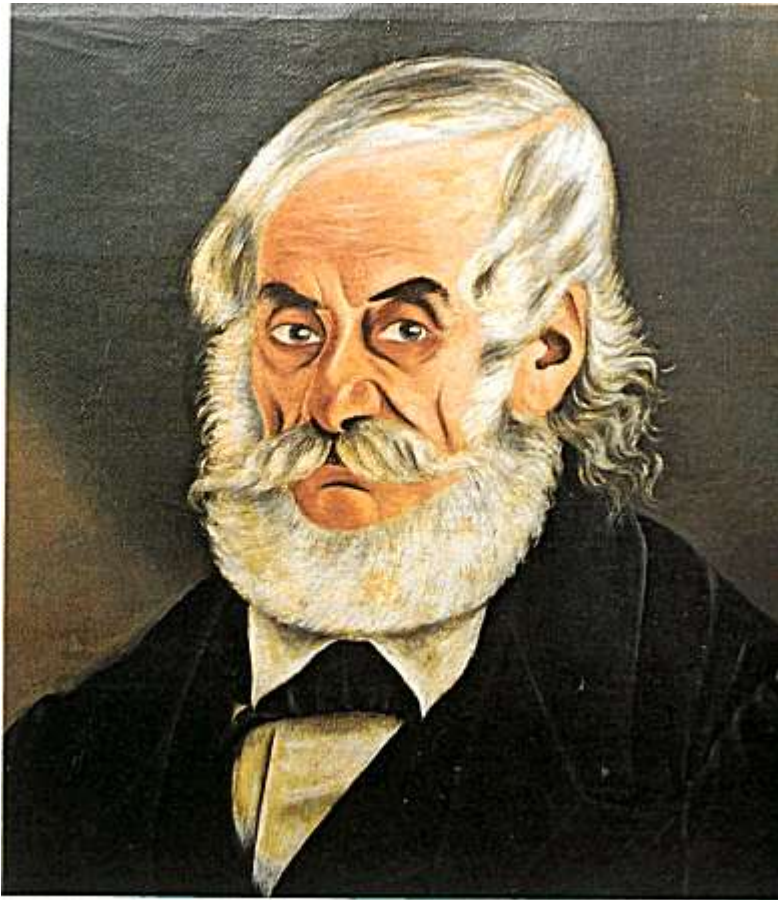
Όλοι τους **έμποροι** ως προς την επαγγελματική τους ιδιότητα.

Στους πρωτεργάτες συγκαταλέγεται και ο **Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος**.

► Οι ιδρυτές της Φιλικής Εταιρείας

Ο Πατριάρχης Σέκουρας (1785-1846), μέλος της Άρχης της Φιλικής (Αθήναι, Έθνικόν Ιστορικόν Μουσείο).

Ο Νικόλαος Σκουφάς, ιδρυτικό μέλος και από τους πρωταρχικούς της Φιλικής Έταιρείας, εξεδίλωσε σημαντική δραστηριότητα για την ανάπτυξή της. Έπάνω: ο Σκουφάς (Αθήναι, Έθνικόν Ιστορικόν Μουσείο).

▲ Πηγή: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΒ, Εκδοτική Αθηνών, σ.σ. 15 και 20.

3. Ποιες καταστάσεις δυσχεραίνουν την ανάπτυξη της Φιλικής Εταιρείας;

Επικράτηση Ιερής Συμμαχίας – καταδίωξη κάθε φιλελεύθερου κινήματος.

Διασπορά του Ελληνισμού σε τεράστιο χώρο.

Ανάγκη να τηρηθεί πλήρης μυστικότητα.

Τα διαφορετικά συμφέροντα των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων.

Η περίπτωση του Νικόλαου Γαλάτη (1)

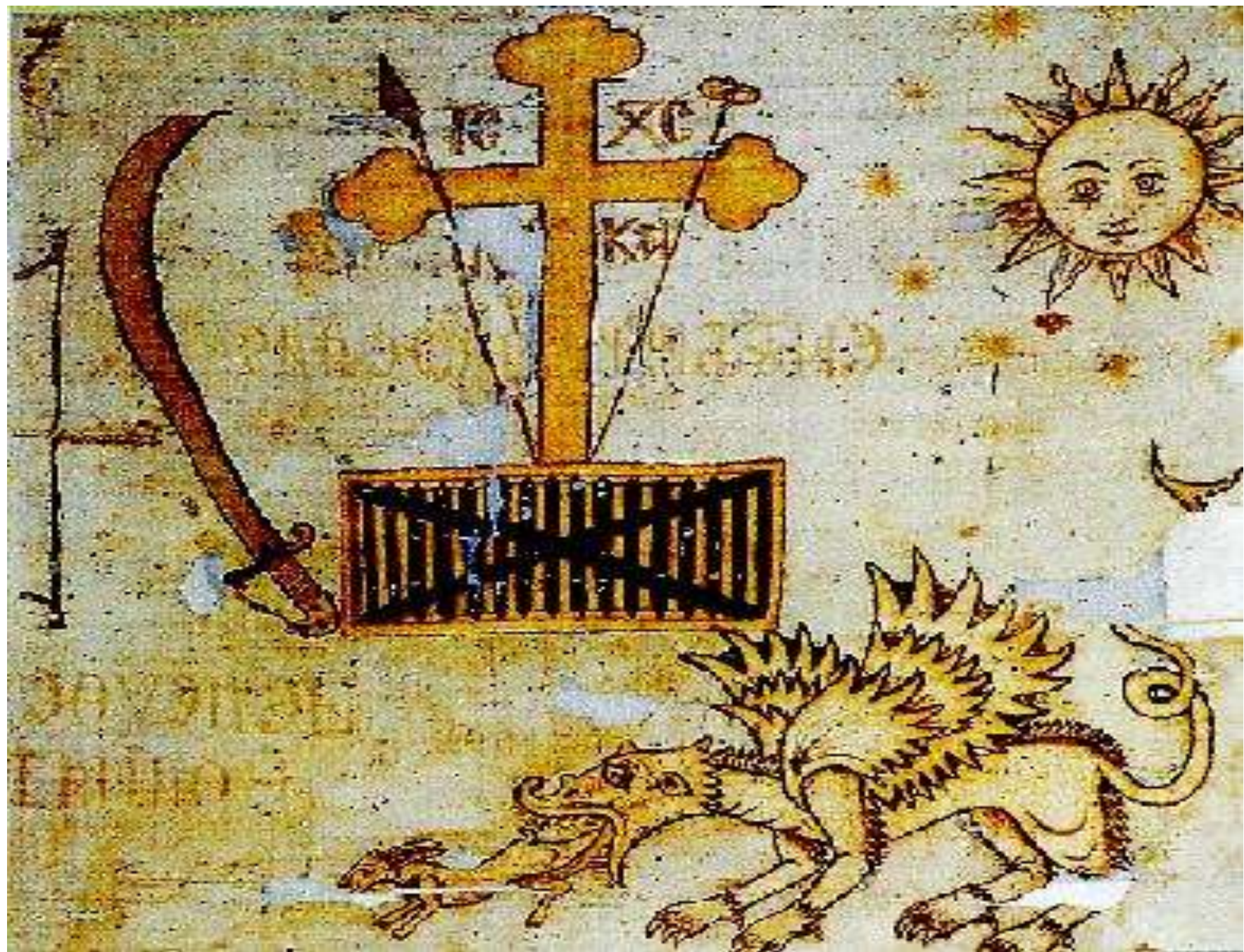
Κατά την παραμονή του στις Ηγεμονίες ο Γαλάτης έδρασε και πάλι υπέρ της Φιλικής Εταιρείας, κατηχώντας πολλά σημαντικά πρόσωπα και ανάμεσά τους τον **Γεώργιο Λεβέντη**, τον αντικαταστάτη του γενικού προξένου του ρωσικού προξενείου. Εν τούτοις η συμπεριφορά του έγινε αφόρητη, για την απείθαρχη και σπάταλη ζωή που έκανε, πέφτοντας μάλιστα σε αξιόποινες και πολλές φορές επικίνδυνες παρεκτροπές, μέχρι του σημείου να κατηγορηθεί για αργυρολογία, ενώ πολλά από τα έγγραφά του έπεσαν στα χέρια του ηγεμόνα **Ι. Καλλιμάχη**. Οι επικίνδυνες συνέπειες που συνεπάγονταν όλα αυτά αποφεύχθηκαν με την επέμβαση του Γ. Λεβέντη, ο οποίος παρέστησε στον ηγεμόνα τον Γαλάτη σαν άνθρωπο φλύαρο και ανόητο, που γι' αυτούς τους λόγους είχε εκδιωχθεί από την Ρωσία, και τον έπεισε να κάψει τα έγγραφα μπροστά του και να απελάσει τον Γαλάτη από την Μολδαβία.

▲ Πηγή: <http://h1st0r13s.wordpress.com/2010>

Η περίπτωση του Νικόλαου Γαλάτη (2)

Δεν είναι γνωστό αν τα μέλη της Αρχής αποφάσισαν την οπωσδήποτε εξόντωσή του, ή αν έδωσαν οδηγίες στον Τσακάλωφ να αποφασίσει ο ίδιος, ανάλογα με την στάση που θα τηρούσε στη συνέχεια ο Γαλάτης. Στην συγκεκριμένη στιγμή όμως, πήραν την απόφαση να τον περιορίσουν, για να μη μπορεί να απειλεί την δραστηριότητα της Φιλικής Εταιρείας. Στη συνέχεια δε ο Γαλάτης πείστηκε να επιβιβαστεί σε ένα πλοίο με τον Τσακάλωφ και τον **Δημητρόπουλο** για τη Μάνη, όπου του ανατέθηκαν καθήκοντα κατηχητή. Όταν έφτασαν στην Ύδρα, μπήκαν σε άλλο πλοίο για τις Σπέτσες, αλλά στο μεταξύ διέκοψαν το ταξίδι τους στην Ερμιόνη, για να επισκεφτούν τις αρχαιότητες. Εκεί φαίνεται ότι και πάλι ο Γαλάτης έδειξε σημεία ύποπτης συμπεριφοράς, γιατί ζήτησε να πάει στην Τριπολιτσά για να επισκεφτεί όπως ισχυριζόταν, έναν φίλο του γιατρό Επτανήσιο. Την ώρα που περιφέρονταν στον χώρο με τις αρχαιότητες, ο Δημητρόπουλος πυροβόλησε τον Γαλάτη από πίσω. Γυρίζοντας ο Γαλάτης τράβηξε το ξίφος του και επιτέθηκε κατά του Δημητρόπουλου, ο οποίος τον πυροβόλησε για δεύτερη φορά, σκοτώνοντας τον. Καθώς πέθαινε απευθυνόμενος στο δολοφόνο του είπε: **“Αχ. Μ’ εφάγατε. Τι σας έκαμα;”** Ύστερα από δεκαπέντε λεπτά ξεψύχησε. Ο θάνατός του συνέβη περίπου στις 9 Ιανουαρίου του 1819.

4. Ποιες καταστάσεις ευνοούν την ανάπτυξη της Φιλικής;

Η παραλυσία της
Οθωμανικής
Αυτοκρατορίας.

Η διάδοση των ιδεών της
Γαλλικής Επανάστασης.

Η πίστη ότι είχαν ωριμάσει
οι συνθήκες για την
ανεξαρτησία της Ελλάδας.

15^{ος}

16^{ος}

17^{ος}

18^{ος}

19^{ος}

ακμή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

παρακμή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

◀ Σελίδα από κατάλογο με τα μέλη της Φιλικής Εταιρείας στο Ιάσιο, την πρωτεύουσα της Μολδαβίας. 1821.

▲ Από ποιους αποτελείται η Φιλική Εταιρεία και ποιος είναι ο σκοπός της; [3.8]

Πηγή: Φράγκος Γ, «Φιλική Εταιρεία», *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Αθήνα 1975, τ.ΙΑ', σ. 432

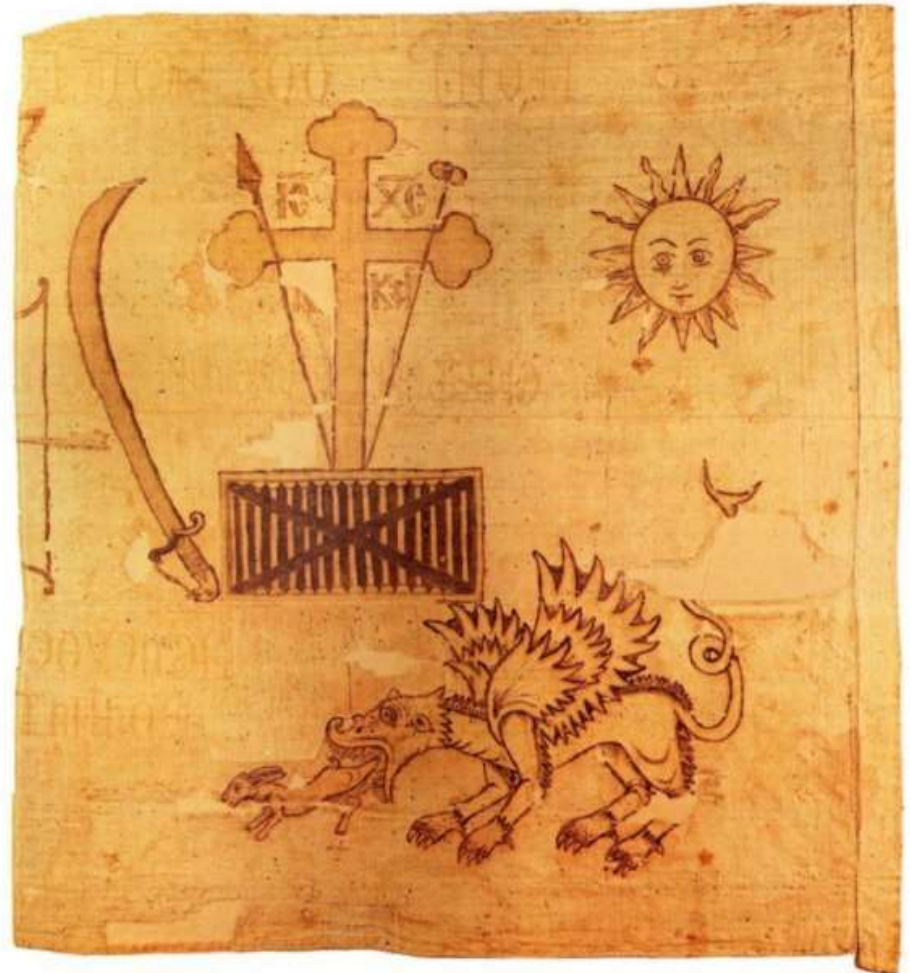
► Από ποιες περιοχές κατάγονται τα μέλη της Φιλικής Εταιρείας;

Περιοχή καταγωγής μελών της Φιλικής Εταιρείας	Ποσοστό από το σύνολο των μελών
Πελοπόννησος	37,2
Στερεά Ελλάδα	3,9
Ήπειρος	10,5
Θεσσαλία	6,2
Ιόνια νησιά	12,3
Μακεδονία	2,3
Νησιά του Αιγαίου	14,6
Μικρά Ασία	2,9
Κωνσταντινούπολη	5,4
Άλλες περιοχές	4,7

▲ Πηγή: Φράγκος Γ., «Φιλική Εταιρεία», *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Αθήνα 1975, τ.ΙΑ', σ. 429

- ▶ Οι **άγνωστοι** ως τότε **έμποροι**, είχαν κινηθεί από την πίστη πως οι Έλληνες μπορούσαν να απελευθερωθούν μόνοι τους χωρίς τη βοήθεια των ξένων.

Ποιο κείμενο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού υποστηρίζει την ίδια θέση;

5. Τι γνωρίζετε για την «Ανώτατη Αρχή»:

Ιδρυτές όχι ως
αρχηγοί, αλλά
εκτελεστικά όργανα
«Ανώτατης
αρχής».

«Αρχή»
ανύπαρκτη,
ωστόσο η χρήση
του όρου
αποτελεσματική

οι Έλληνες
φαντάζονταν ότι στην
ηγεσία της Εταιρείας
υπήρχε **ισχυρή
προσωπικότητα**,
ικανή να διευθύνει
τον Αγώνα.

6. Σε ποια πόλη μεταφέρθηκε η έδρα της Φιλικής;

- Η έδρα της Φιλικής Εταιρείας μεταφέρθηκε το **1818** από την Οδησό στην **Κωνσταντινούπολη**.

1814

ίδρυση της
Φιλικής Εταιρείας

1818-1821

εξάπλωση της δράσης
της Φιλικής Εταιρείας

1821

έναρξη του Αγώνα
της Ανεξαρτησίας

7. Σε ποιους προτάθηκε η ηγεσία της Φιλικής Εταιρείας;

Το 1818 προτάθηκε η αρχηγία στον **Ιωάννη Καποδίστρια**.

Ο Ξάνθος τον επισκέφθηκε στην **Πετρούπολη** τον **Ιανουάριο του 1820**:

Ο Καποδίστριας **δε δέχτηκε** να αναλάβει την ηγεσία της επανάστασης, επειδή, όπως είπε, ήταν υπουργός του τσάρου.

Αποδείχθηκε, πράγματι, ότι από τη θέση του αυτή (**υπουργός εξωτερικών της Ρωσίας**) πρόσφερε **μεγάλες υπηρεσίες** στον επαναστατημένο ελληνισμό.

▲ Ναυτική σημαία της Επανάστασης με σύμβολα της Φιλικής Εταιρείας

8. Ποιος, τελικά, ανέλαβε αρχηγός της Φιλικής Εταιρείας;

Αλέξανδρος
Υψηλάντης

Μετά την άρνηση του Καποδίστρια, προτάθηκε η ηγεσία στον αξιωματικό του Ρωσικού στρατού, **Αλέξανδρο Υψηλάντη**.

Τον Απρίλιο του 1820 ως «**Γενικός Επίτροπος της Αρχής**» ανέλαβε την ευθύνη της οργάνωσης και της προετοιμασίας του Αγώνα.

9. Τι προβλέπει το «Σχέδιον Γενικόν»;

Φθινόπωρο 1820
συντάσσεται το
«Σχέδιον Γενικόν»
που προβλέπει:

Την ταυτόχρονη
έναρξη του Αγώνα
στις παραδουνάβιες
ηγεμονίες και στην
κυρίως Ελλάδα.

Β΄ ΜΕΡΟΣ:

Η επανάσταση στις Παραδουνάβιες ηγεμονίες

Λόγοι επιλογής των ηγεμονιών

- ❑ Δεν υπήρχε σε αυτές τουρκικός στρατός.
- ❑ Υπήρχε κοντά σε αυτές ρωσικός στρατός, που οι Φιλικοί ήλπιζαν ότι θα τους συνδράμει.
- ❑ Υπολόγιζαν στη βοήθεια των ντόπιων και μάλιστα του ηγέτη τους **Θεόδωρου Βλαδιμηρέσκου**.

▲ Ο **Σέρβος** ηγέτης **Καραγεώργεβιτς** έγινε μέλος της Φιλικής Εταιρείας, οι οθωμανικές αρχές, ωστόσο, τον συνέλαβαν και τον εκτέλεσαν.

Ποια μορφή κυριαρχεί στο κέντρο του;

Τι ξεχωριστό έχει;

Τι στολή φοράει;

Ποιο σύμβολο υπάρχει στη σημαία του;

Τι σημαίνει;

Ποιος τον υποδέχεται;

1. Πότε ξεκινά η εξέγερση στις παραδουνάβιες ηγεμονίες;

- ❑ Στις **22 Φεβρουαρίου 1821** ο **Αλέξανδρος Υψηλάντης**
- ❑ πέρασε τον ποταμό **Προύθο** με στολή Ρώσου στρατηγού.

2. Ποιες υπήρξαν οι πρώτες ενέργειες του Υψηλάντη;

- ★ Στο **Ιάσιο** ύψωσε την επαναστατική σημαία.
- ★ Στο **Ιάσιο** επίσης συναντήθηκε με τον ηγεμόνα της Μολδαβίας **Μιχαήλ Σούτσο**, μνημένο στη Φιλική.

▲ Ο «γενικός έφορος της αρχής» Αλέξανδρος Υψηλάντης υψώνει τη σημαία της Ανεξαρτησίας στην κεντρική πλατεία του Ιασίου. Φανταστική παράσταση του V. Kaltzer (Αθήναι, Μουσείο Μπενάκη). Πηγή: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΒ, Εκδοτική Αθηνών, σ.25.

3. Τι γνωρίζετε για την επαναστατική προκήρυξη της 24; Φεβρουαρίου 1821

□ «Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος».

Στο κείμενο:

γινόταν μνεία των αγώνων των
ευρωπαϊκών λαών για ελευθερία.

παρεχόταν με σαφή υπαινιγμό η
διαβεβαίωση ότι η **Ρωσία** θα **βοηθούσε**
τον **Αγώνα**.

υπήρχε αναφορά στη **δημοκρατική**
οργάνωση της πολιτείας, που θα
ιδρυόταν μετά την επιτυχία της
Επανάστασης.

ΜΑΧΟΥ ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ.

Η γη γίνετο, ὁ ἄδης Ἑλλήνων! Πρὸ πολλοῦ οἱ λαοὶ τῆς Ἑλλάδος καταρτίθησαν εὐλαίᾳ τῶν ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων αὐτῶν καὶ ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, αὐτοὶ αὐτοὶ ἀποστόλοι καὶ μαρτύροι, ἀποστόλοι καὶ μαρτύροι, αὐτοὶ αὐτοὶ ἀποστόλοι καὶ μαρτύροι, αὐτοὶ αὐτοὶ ἀποστόλοι καὶ μαρτύροι.

Οἱ ἄδεις μου καὶ φίλοι οὗτοι καὶ οὗτοι ἄδεις, οἱ ἄδεις, οἱ ἄδεις, καὶ οἱ ἄδεις ἡμετέροις καὶ πατριῶν καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων.

Ἡ Ἑλλάς ἀποστόλων καὶ μαρτύρων τῆς αἰῆς ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, ἡ Ἑλλάς ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, ἡ Ἑλλάς ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, ἡ Ἑλλάς ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, ἡ Ἑλλάς ἀποστόλων καὶ μαρτύρων.

Οἱ ἄδεις μου καὶ φίλοι οὗτοι καὶ οὗτοι ἄδεις, οἱ ἄδεις, οἱ ἄδεις, καὶ οἱ ἄδεις ἡμετέροις καὶ πατριῶν καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων.

Ἡμεῖς οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων.

Οὗτοι ἄδεις μου καὶ φίλοι οὗτοι καὶ οὗτοι ἄδεις, οἱ ἄδεις, οἱ ἄδεις, καὶ οἱ ἄδεις ἡμετέροις καὶ πατριῶν καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων.

Ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων.

Οὗτοι ἄδεις μου καὶ φίλοι οὗτοι καὶ οὗτοι ἄδεις, οἱ ἄδεις, οἱ ἄδεις, καὶ οἱ ἄδεις ἡμετέροις καὶ πατριῶν καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων.

Ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων.

Ἡμεῖς οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων.

Οὗτοι ἄδεις μου καὶ φίλοι οὗτοι καὶ οὗτοι ἄδεις, οἱ ἄδεις, οἱ ἄδεις, καὶ οἱ ἄδεις ἡμετέροις καὶ πατριῶν καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων καὶ ἰσχυρῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων.

Ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων.

Ἡμεῖς οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων, οὐκ ἐπινοοῦμεν ἄλλο τὴν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων.

Ἀλέξανδρος Τυφλάιντης

Χάρτης των κυριότερων επαναστατημένων περιοχῶν κατά τη διάρκεια του Αγῶνα της Ανεξαρτησίας

Τὴν 24^{ην} Φεβρουαρίου 1821. Ἐκ τῶ γινγκῶν κρατόπεδου τῆς Ἰασίου.

4. Ποιοι συγκροτούν τον επαναστατικό στρατό; Τι γνωρίζετε για τον Ιερό Λόχο;

24 Φλεβάρη ο Υψηλάντης παραιτείται από το ρωσικό στρατό.

Εθελοντές και η φρουρά του Σούτσου συγκροτούν το πρώτο στρατιωτικό σώμα του Υψηλάντη από 2.000 άνδρες.

Στις 10 Μάρτη προχωράει ως την πόλη Φωξάνη.

Εκεί σχηματίζεται ο Ιερός Λόχος

από εθελοντές σπουδαστές των ελληνικών παροικιών των ηγεμονιών και του ελληνικού σχολείου της Οδησού.

5. Ποια απρόβλεπτα γεγονότα θέτουν εμπόδια στο κίνημα του Υψηλάντη;(1ο)

ΔΙΑΓΡΑΦΗ

διέγραψε τον Υψηλάντη από τους καταλόγους του ρωσικού στρατού

ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ

και αποδοκίμασε το κίνημά του, για να διαλύσει κάθε υπόνοια των συμμάχων του ότι το υπέθαλψε.

- Ο τσάρος **Αλέξανδρος Α΄** που βρισκόταν στο **Λάυμπαχ**, σε **συνέδριο** της **Ιερής Συμμαχίας**, μόλις έφθασε η είδηση για την επανάσταση στη Μολδοβλαχία:

6. Τι οδήγησε στον αφορισμό του Υψηλάντη:(2ο)

Συγχρόνως έφθασε στο Βουκουρέστι ο **αφορισμός** του Υψηλάντη και του Σούτσου(23 Μαρτίου 1821) από το **Γρηγόριο Ε΄** που υποχρεώθηκε να τον εκδώσει, όταν ο σουλτάνος απείλησε ότι, σε περίπτωση άρνησης του Πατριάρχη, ο τουρκικός όχλος και ο στρατός θα εξόντωναν τον ελληνικό πληθυσμό της Κωνσταντινούπολης και άλλων πόλεων.

7. Πως αντέδρασε στο κίνημα του Υψηλάντη η Οθωμανική Αυτοκρατορία;(3ο)

Στις **30 Απριλίου** με τη **συγκατάθεση** της **Ρωσίας**, πραγματοποιήθηκε **είσοδος** των **σουλτανικών στρατευμάτων (30.000 ανδρών)** στο έδαφος των **ηγεμονιών**.

8. Ποια ήταν η στάση των ντόπιων κατοίκων της Μολδοβλαχίας απέναντι στο κίνημα του Υψηλάντη;(4ο)

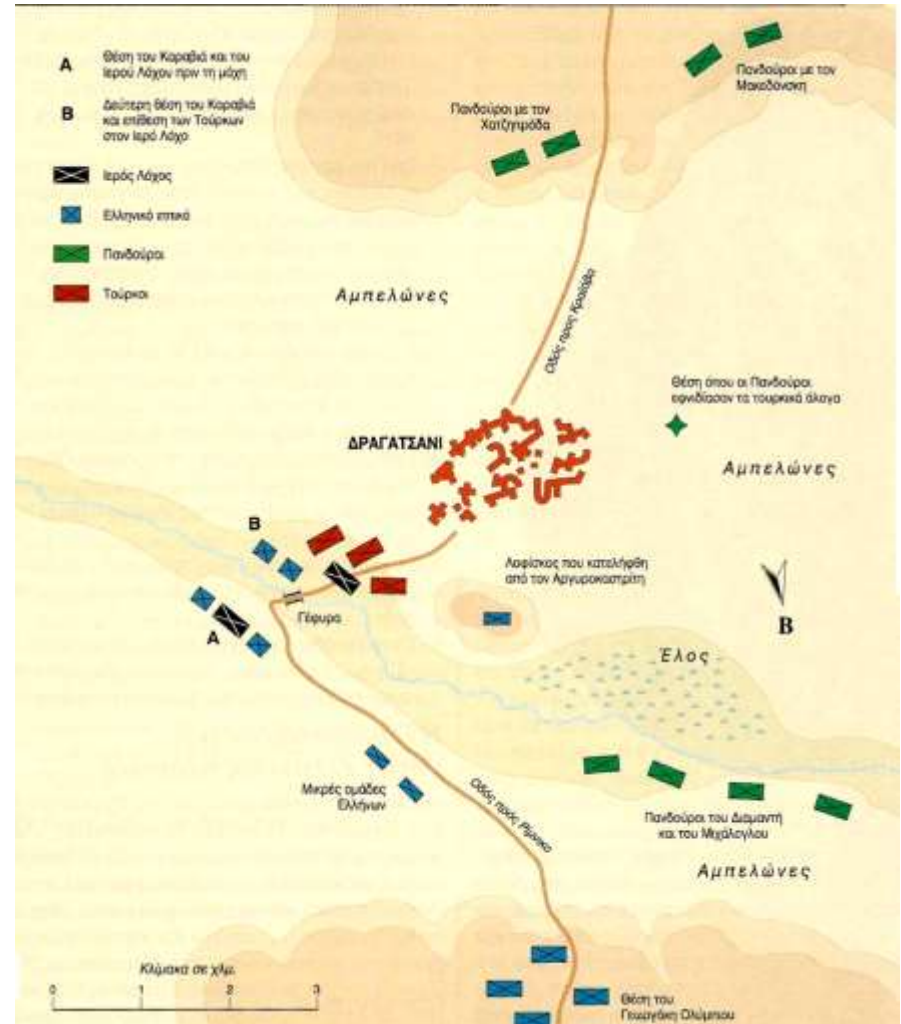
Ο Βλάχος όπλαρχηγός Θεόδωρος Βλαδιμηρέσκου. Αρχισε πρώτος την επανάσταση στη Βλαχία με έποικήση και βοήθεια της Φιλικής Έταιρείας (Αθήναι, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη).

Στις δυσμενείς αυτές συνθήκες για τον Αγώνα θα προστεθεί η **σύγκρουση** του **Υψηλάντη** με τον ηγέτη των αγροτών της Βλαχίας **Βλαδιμηρέσκου**, που σε κρίσιμη φάση των επιχειρήσεων είχε διαχωρίσει τη θέση του από τους Έλληνες.

◀ Πηγή: *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τ. ΙΒ, Εκδοτική Αθηνών, σ.35.α

9. Ποια υπήρξε η κατάληψη του κινήματος του Υψηλάντη στη Μολδοβλαχία;

- ❑ ΣΤΙΣ 7 Ιουνίου 1821 η μάχη στο **Δραγατσάνι** σήμαινε το τέλος της επανάστασης στη Μολδοβλαχία.
- ❑ Από τους 373 Ιερολοχίτες περισσότεροι από 200 σκοτώθηκαν - ανάλογες υπήρξαν και οι απώλειες του υπόλοιπου στρατεύματος.
- ❑ Η αντίσταση στο **Σκουλένι** (Αθ. Καρπενησιώτης), στη **μονή Σέκου** (Γιωργάκης Ολύμπιος, Ιωάννης Φαρμάκης) εξουδετερώθηκε ως το τέλος του **Σεπτέμβρη** του 1821.

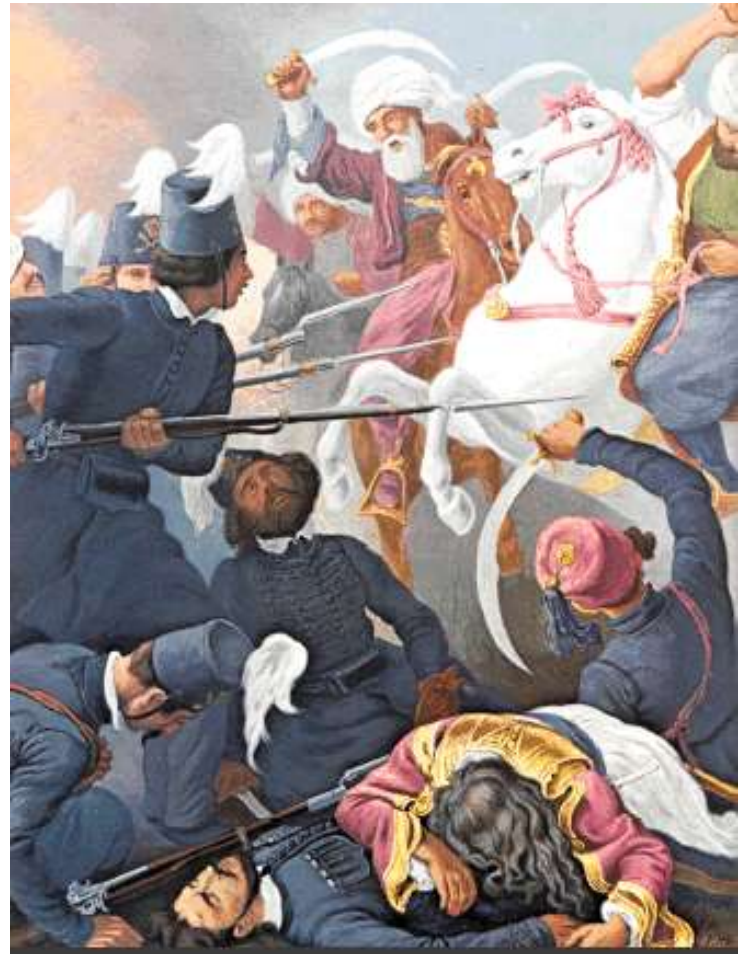

▲ Λιθογραφία με τη μάχη στο Δραγατσάνι. Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης στην πόλη Φωξάνη (σήμερα στη Ρουμανία) δημιούργησε τον Ιερό Λόχο, ένα στρατό από φιλελεύθερους νέους, κυρίως σπουδαστές. Οι περισσότεροι από αυτούς σκοτώθηκαν στη μάχη στο Δραγατσάνι.

*Ὁ χιλιάρχος Ἀθανάσιος Καρπενησιώτης ἐπαιξε πρωταγωνιστικὸ ρόλο στὶς μάχες τοῦ Σερέτη, τοῦ Γαλατσίου καὶ τοῦ Σκουλενίου.
Ἐπίπετο: ὁ Καρπενησιώτης σὲ πίνακα τοῦ von Hess (Ἀθήναι, Μουσεῖο Μπενάκη).*

▲ Γεωργάκης Ολύμπιος. Ολοκαύτωμα Μονής Σέκου

▲ Οι Έλληνες επαναστάτες αντιμετωπίζουν τους Τούρκους στον Προύθο. Στη σκηνή αυτή διακρίνεται ένας νέος Έλληνας, ο οποίος έχει πηδήξει πάνω στο άλογο Τούρκου ιππέα και του επιτίθεται με ένα ξιφίδιο (Αθήναι, Μουσείο Μπενάκη). Πηγή: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΒ, Εκδοτική Αθηνών, σ.61.

▲ Σκηνή από τη μεγάλη μάχη του **Σκουλενίου**, όπου λίγες εκατοντάδες Ελλήνων επαναστατών πολέμησαν εναντίον 8.000 Τούρκων, από τους οποίους οι 4.000 ήταν ιππείς. Διακρίνεται ο Ζακυνθινός Σπυρίδων Δαγγλιόστρος, ο οποίος ενώ έχει τραυματισθή στο στήθος δεν σταματάει να μάχεται. Το αίμα τρέχει από την πληγή και εκείνος γράφει στη μάνα του: «Σου αναγγέλλω ότι τον υιόν σου απωλέσας, όστις υπέρ πατρίδος αποθνήσκει» (Αθήναι, Μουσείο Μπενάκη). Πηγή: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΒ, Εκδοτική Αθηνών, σ.62.

▲ Γερμανική λαϊκή γκραβούρα με σκηνές από τη μάχη στη μονή Σλατίνας. Συνοδεύεται από την επιγραφή: «Διήμερη ηρωική μάχη 97 Ελλήνων εναντίον 1.500 Τούρκων στη μονή Σλατίνας, την 25^η-26^η Ιουλίου 1821» με το νέο ημερολόγιο. Κατά τον Φιλήμονα η μάχη διήρκεσε τρεις ημέρες και οι Τούρκοι ήταν πολύ λιγότεροι (Αθήναι, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη). Πηγή: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΒ, Εκδοτική Αθηνών, σ.65.

Türkische Treue.

▲ Ο οπλαρχηγός στη φρουρά των ηγεμονιών Σάββας Καμινάρης, κάτω από την επίδραση του νέου ηγεμόνος της Βλαχίας Σκαρλάτου Καλλιμάχη, εγκατέλειψε τον Υψηλάντη και πήγε με το μέρος των Τούρκων, οι οποίοι τελικά του έστησαν ενέδρα και τον φόνευσαν μαζί με τους άνδρες τους. Επάνω: γερμανική γκραβούρα με τον φόνο του Καμινάρη (Αθήναι, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο). Πηγή: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΒ, Εκδοτική Αθηνών, σ.66.

22 Φεβρουαρίου

24 Φεβρουαρίου

8 Ιουνίου

9 Σεπτεμβρίου

Τα γεγονότα της εξέγερσης στη Μολδοβλαχία το 1821

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης περνά τον Προύθο

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης εκδίδει την προκήρυξη «Μάχου υπέρ Πίστεως και Πατρίδος»

Καταστροφή στο Δραγατσάνι

Ανατίναξη μονής Σέκου

10. Ποια ήταν η κατάληξη του Γενικού Επιτρόπου της Αρχής Αλέξανδρου Υψηλάντη;

- ★ Μετά την καταστολή της εξέγερσης στις ηγεμονίες ο **Υψηλάντης** έφυγε προς την **Αυστρία**, για να συνεχίσει τον Αγώνα στην κυρίως Ελλάδα.
- ★ **Συνελήφθη** από την **αυστριακή αστυνομία** και φυλακίστηκε στο φρούριο Μούνκατς της Ουγγαρίας.
- ★ Το 1823 μεταφέρθηκε σε άλλη φυλακή.
- ★ Το **1827 ελευθερώθηκε** και **πέθανε** στη **Βιέννη** τον επόμενο χρόνο.

► Να θυμάστε: Η επανάσταση ξεκινάει με τον

Αλέξανδρο Υψηλάντη στις 24 Φεβρουαρίου 1821

και τελειώνει με το Δημήτρη Υψηλάντη το 1829 στην
τελευταία μάχη της Επανάστασης, τη μάχη της Πέτρας.

